

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULEȘ MIHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Alexandru Mandrea. — *Pe marginea unei dări de seamă.*
D. G. Maxim. — *Proceduri retroactive după legea astguraților.*

Jurisprudența română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. II-a.* — Execuție silită. — Creanță contra Statului. — Neînscriserea în buget. — Art. 13 din legea contenciosului administrativ (Regia întreprinderilor Miniere din Ardeal și Ministerul de Finanțe cu Prima Casă de Economie din Satu-Mare).

Inalta Curte de Casație și Justiție S. III-a. — Expropriere pentru utilitate publică. — (Primăria Municipiului București cu Dem. Danielopol).

Curtea de Apel din București S. V-a. — Bursă. — Agent oficial de schimb. — Operațiuni prohibite de lege. Societatea „Naphta” și G. I. Duqué cu Achile Șaraga).

PE MARGINEA UNEI.... „DARI DE SEAMA”

În fața unui auditor distins, D-l Alex. N. Gane Primul Președinte al Consiliului Legislativ, a cerut darea de seamă anuală a lucrărilor împlinite.

Impresia care se desprinde pentru cititorul ei — este caracteristica discretă a lucrării. Depășește simțitor de vizibil, cadrul îngust și sumar al unei dări de seamă.

Este o concepție care prezidează. Este o unitate de gândire care se deapănă, în activitatea continuă și nemijlocită a acestei însemnate instituții de tehnică legislativă.

Toate expunerile Primului Președinte, din decursul celor opt ani de existență ai Consiliului legislativ, — sunt îmbibate de observațiuni și deziderate — formulate cu precizie și imperativ enunțate, menite să deștepte cugetul legislatorului.

Cât adevăr închide fraza următoare: „pășim încet pe drumul presurat de multe obstacole dar mergem înainte cu încredere și conștiința rolului important ce-l îndeplinim”.

Și mai departe: „Drumul e fără îndoială anevoios; fiindcă e un drum nebătut, un drum nou, pe care lumea noastră încă, nu-l cunoaște îndeajuns”.

Splendid optimism pentru omul de cugetare activă.

Dar, și câte amărăciuni nu distilează lupta cu scepticismul, neîncrederea, îndoiala făpturei omenești!

În ultima dare de seamă — să utilizăm expresiunea autorului — se învederează complexul de dificultăți întâmpinate la elaborarea operei de unificare legislativă.

Cine de la întregirea Statului Român, nu râvnește — unificarea legislativă?

De la cei ce au însușirea de a distribui justiția până la cetățeanul, care în fie ce clipă se încălcește în firele unor legiuri neasimilate; toți aspiră la o limpezire a mozaicului de legi, care stăpânește viața publică și privată a Statului.

Să ne găsim în momentul realizării?

Dorința D-lui Ministru de Justiție este hotărâtor de vie, și firește, — o cheazășie prețioasă.

Totuși, fără să strecurăm o notă de rezervă — trebuie să încreionăm unele ezitări, care frământă cugetul nostru.

De pildă, în legislația civilă a vechiului regat, sunt materii anumite, sub imperiul, unor principii fundamentale contrarii celor ce guvernează materiile similare din unele provincii alipite. E, oare atât de ușoară armonizarea lor?

Regulele dreptului privat — mărginim sfera problemei — nu sunt produsul obiceiurilor, credințelor, așezămintelor, etc. unei țări sau chiar regiunii ei?

S'ar putea oare înrădăcina principiul unificării în miezul unui material încă neabsorbit de uzura timpului?

Să nu fie posibilă o desfacere parcelară a domeniului Codului Civil? De ce să nu se unifice numai acele capitole, care mișcă intuitiv simțul comun al tuturor? Și să se păstreze în laboratorul de prefacere și reînnoire a timpului — restul lor?

O prăpire de legislație e, în genere de natură, să altereze mentalitatea juridică dominantă.

Pentru opera de construcție definitivă, e imperativă analiza pătrunzătoare și chibzuită a tuturor izvoarelor care au colaborat la întemeierea planului inițial.

Și, unul dintre izvoarele, vii și fecunde — este neîndoios — tezaurul jurisprudențial al Inaltei Curți de Casație.

Primul Președinte al Consiliului Legislativ, enumeră diferite ultime considerațiuni, cu privire, la lu-

crările de unificare, astfel cum au pornit din atelierele institutului său de tehnică legislativă. D-sa se simte dator, să amintească între altele „activitatea inteligentă și așa de apreciată a eminenților noștri referenți“;

Pentru cei ce cunosc pe acești eminenți referenți tineri de rară valoare — aprecierea Primului Președinte — împacă etica judecăței lor.

Dar îi și îndeamnă, să'l întărească la rezistență împotriva „extranei—lor“—care biruind merite și talente—se așează în fotoliuri, convenite celor chemați.

Nu doar, că, cei dornici de a pătrunde, ar fi totdeauna lipsiți de merit și talent.

Dar instituțiunea Consiliului legislativ, prin structura și vocațiunea ei — presupune exigențe de încastrare și înaintare rigide.

Cum se poate dar nesocoti elemente create în însăși atmosfera instituțiunei; cariere devotate ei; care pe lângă însușirile câștigate prin îndeletnicirea lor continuă, vădesc și talent remarcabil și cultură bogată?

Primul Președinte deschide un foc viu, în contra puzderiilor de Comisiuni, care baclează legile.

Revendică, pentru Consiliul legislativ, acest atribut „El, e cel mai indicat ca cel puțin pentru proiectele mai importante, să fie însărcinat cu însăși redactarea lor“ „și, mai departe ...“ s'ar face în primul loc, o economie simțitoare, în bugetul statului — astăzi așa de necesară — întru cât ar dispărea toate numeroasele comisiuni: anonime, efemere și unilaterale.“

Cine 'și apropie înțelesul real cuprins în rândurile subliniate?

Cu investirea Consiliului legislativ, nu s'ar mai repeta faptul de neconceput, relevat de Primul Președinte, în expunerea sa, din anul 1932. „Intâmplat cu un proiect de modificare a unui articol din legea pentru unificarea contribuțiilor directe al Ministerului de Finanțe și un proiect al Ministerului Muncii — referitor la încurajarea construcțiilor, în care după proiectul Ministerului Muncii, scutirea de impozit pe clădiri, avea un caracter excepțional și provizor; pe când celalt proiect, îi da din contră, un caracter permanent.“ Sau încă „în proiectul Ministerului Muncii, clădirile noi, se bucurau de o scutire totală de impozite, pe 15 ani și de 50 la sută, pe alți 5 ani; în proiectul Ministerului de Finanțe, a celeiași clădiri, erau scutite integral numai pe 10 ani, pe alți 5 ani de 75 la sută, și în fine — pe alți 5 ani, de 50 la sută.

„Și ambele aceste proiecte, ne-au fost trimise pentru aviz, aproape în același timp, în cursul lunii Iunie 1931.“

Reflexiunile sugerate, sunt inutile! Realitatea faptului e izbitoră!

* * *

Expunerile D-lui Alexandru N. Gane, Primul Președinte al Consiliului Legislativ, totdeauna gândite serios și prezentate sub o formă sobră și elegantă —

care amintește educația sa literară — merită să fie cetite de către cei ce se interesează de evoluțiunea instituțiilor noastre!

Alexandru St. Mandrea

Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție

Proceduri retroactive

după

Legea asigurărilor

Legea din 1930 privitoare la contractul de asigurare prevede măsuri de rigoare contra întreprinderilor de asigurare din cauză că în trecut unile societăți au căutat să tot întârzie judecata litigiilor provocate de asigurați, prin excepțiuni dilatorii, și astfel plata indemnitațiilor să se obțină cu mari dificultăți.

Pătruns de spiritul de ostilitate ce domină în opinia publică din sus zisa cauză, comitetul delegaților din Camera deputaților a adaus un alineat la art. 51 din lege, după care întreprinderile de asigurare sunt datoare de a depune suma în caz de condamnățiune la prima instanță.

Această măsură excepțională a fost cu drept cuvânt criticată de d. Grigorov, care a spus că sistemul legal este o operă negativă, întrucât s'a legiferat cu înlăturarea oricărui echilibru și fără preocupare de consecințe. „Legiuitorul, adaugă d-sa, n'a prevăzut măsura ca, prin introducerea apelului, odată cu consemnarea sumei, să se suspende și executarea, așa că necerându-se sau neobținându-se suspendarea executărei, și Curtea admitând apelul asiguratorului, respingând acțiunea asiguratului, cine mai despăgubește pe cel dintâi de sumele ce a plătit prin executarea celui din urmă, dacă acesta devenind ulterior insolubil nu mai poate restitui sumele încasate. Contra cui are atunci asiguratorul acțiune în garanție? 1)

Temeinicia criticilor au avut ca rezultat abrogarea, prin legea din 12 Mai 1932, a zisei măsuri de consemnarea sumei odată cu apelul, la care erau supuse societățile de asigurare. Cu toată această abrogare se discută în sferele juridice deciziunile date în baza zisei dispozițiuni de consemnare a sumei, atât mai înainte cât și după abrogarea ei, asociindu-se la această discuțiune și un studios avocat al baroului local d. M. Lemeș, care, adnotează o interesantă decizie a Curței de Apel din Capitală, adnotare, ce în special ne-a atras atențiunea. 2)

Curtea prin decisiunea sa, succint și clar motivată, precizează că, sub imperiul legal al măsurii de consemnarea sumei la care ar fi condamnate Societățile

1) „Considerațiuni critice asupra legii asigurărilor“ de G. Grigorov, 1931, București, pag. 26.

2) Decis „Curței de Apel din București S. II“ din 22 Martie 1932, sub președinția d-lui Lerescu, publicată în „Dreptul“, 1933 din 7 Mai, cu adnotarea d-lui avocat M. Lemeș.

de asigurare, odată cu apelul, zisa măsură se aplică nu numai litigiilor pornite după punerea în aplicare a legii, ci și contractelor de asigurare în ființă la publicarea acestei legi. Și pentru a ajunge la această simplă și justă soluțiune zisa instanță argumentează că măsura de consemnare a sumelor condamnățiilor, prescrisă de art. 51 din legea asigurărilor, prevede norme de procedură în rezolvirea proceselor născute dintr'un contract de asigurare, așa că aceste norme sunt aplicabile tuturor proceselor în curs de judecată, fără o dispozițiune categorică a legii, și deci și proceselor bazate pe contracte anterioare legii.

Nimic mai logic de cât această argumentare, bazată pe un principiu, generalmente admis, după care, precum spune Alexandresco și toți autorii pe cari îi citează, „principiul neretroactivității se aplică numai la fondul dreptului, nu însă și la legile de procedură, care cărmuesc și faptele anterioare promulgării și publicării lor. În adevăr, adaugă regretatul autor, nimic nu se opune la principiul neretroactivității de cât un drept anterior câștigat; ori, nici odată părțile nu pot avea un drept câștigat în privința formelor pe care legea le institue într'un interes public”¹⁾.

Din acest punct de vedere și adnotatorul deciziunii d. Lemeș este categoric, găsind justă zisa argumentare din deciziunea Curței de apel, și lămurind că măsura consemnării sumei în apel, prescrisă de art. 51 din legea asigurărilor, se referă exclusiv la o condițiune de validitate a apelului societății de asigurare, și nu la condițiunile intrensece ale contractului de asigurare, caz ultim în care principiul neretroactivității n'ar mai fi aplicabil²⁾.

Adnotatorul deciziunii se ocupă pe larg, dar puțin conciz, spre a desfășura regulile ce domină în ma-

1) *Alexandresco*, „Cod civil”, I, pag. 87 și autorii citați în nota 1.

2) Credem că d. Lemeș este în contradicere în aplicațiunea principiului neretroactivității, căci, deși la început spune în mod precis că neretroactivitatea nu se aplică când este vorba de condițiunile contractului, părăsește această teză, susținând la finele interesantului său articol, că: „numai legile care ar modifica elementele constitutive ale contractului ar fi retroactive”.

Socotim că dacă ne este îngăduit de a colabora în rubricile unei reviste de valoarea „Dreptului”, trebuie să ne îngrijim ca conținutul să denote o muncă serioasă, iar frazele cugetării noastre să fie exprimate în mod concis. Mărturisim că n'am înțeles ce spune adnotatorul în următoarea frază: „Ca atare apărarea societății de asigurare ar fi fost bună dacă în cauză s'ar fi făcut o aplicare retroactivă a art. 51, nefiind menționat expres că retroactiv nu putea fi aplicat astfel de Curtea de Apel care deși a dat o soluție justă a motivat-o întrucât-va alături de chestiune”. Dar multe chestiuni sunt pur și simplu enunțate în soluțiile lor, fără cea mai simplă motivare. „Art. 2 din cod. civil are o redactare dubioasă; art. 17 din Constituție nu'i în acord cu evoluția juridică în privința autonomiei voinței; decizia Curței de Apel este motivată alături de chestiune „Dar care sunt argumentele scriitorului spre a ajunge la aceste premize? Mister. Ele, poate, ne sunt rezervate pentru alt număr al ziarului.

teria neretroactivității, ce este dificilă dar destul de cunoscută; și, mai departe, se ocupă de sentința tribunalului Ilfov s. II-a comercială, găsind justă soluțiunea dată de această secțiune, care, a anulat apelul unei Societăți de asigurare, introdus anterior datei de 12 Mai 1932, ziua publicării legii de abrogare a măsurii de consemnare sumelor condamnătoare, apel, înființat fără depunerea sumei, condițiune cerută, precum arătăm, la data introducerii zisului apel.

Instanța comercială, în considerentele sentinței, conchide că deși în cauză este vorba de o măsură procedurală, constatarea regularității formelor unui apel, totuși, întrucât n'a fost declarat prin legea de abrogare a consemnării sumelor, că abrogarea e retroactivă, apelul menționat cată a fi apreciat în validitate după regulile prescrise legalmente la data înființării lui, și deci nu poate fi privit ca regulat.

Nu ne asociem soluțiunii dată de tribunalul comercial și deci nici părerei adnotatorului ei, d. Lemeș, care o aprobă.

În această privință observăm că dacă în realitate apelul Societății de asigurare a fost definitiv alcătuit anterior legii de abrogarea consemnării sumelor și fără o atare consemnare, așa că, în lipsa unei condițiuni esențiale, cu drept cuvânt putea fi anulat în conformitatea legii din 1930, în vigoare în momentul înființării lui, totuși, nu putem admite această soluțiune. Trebuie să ținem seamă că în momentul judecății, a cercetării apelului, consemnarea sumei ce'i lipsia, și care a motivat anularea prin dispozitivul sentinței tribunalului, a fost legalmente abrogată, și că această abrogare a fost motivată de un interes general, ca să se înlăture nedreptatea ce se cauza societăților de asigurare prin consemnarea odată cu apelul a sumelor la care erau condamnate la prlma instanță.

Astfel, în mod logic, deducem că măsura noii legi dia 1932 fiind equitabilă și mai potrivită trebuințelor sociale de cât măsura veche a consemnării, este just ca măsura legii noi în ce privește zisa abrogare să fie aplicată de îndată, chiar faptelor juridice din trecut. Atare aplicare retroactivă nu numai că nu aduce nici o vătămare litiganților sau ordinii sociale, dar, din contra, înlătură o vădită nedreptate ce se aducea societăților de asigurare. 1)

Ca încheere, ne mărginim a repeta principiul cunoscut: forma actelor este supusă legii existente în ziua în care au luat naștere.

O lege nouă nu poate să răpească actelor anterioare caracterul de perfecțiune sau imperfecțiune ce le aveau. „A susține contrarul, spunea regretatul Profesor George Mărzescu, la cursul său de drept civil, este a pica în cea mai absurdă și injustă retroactivitate, căci am pedepsi pe acei cari au îndeplinit aceste forme, tocmai pentru că au executat aceia ce

1) *Laurent*, Principes, I, No. 147; *Boudry*, I, No. 48 *Aubry et Rau* I, pag. 57.

legea atunci în vigoare le comanda de a face!" Când însă aplicațiunea imediată a formelor legii noi la fapte juridice anterioare emisiunii sale nu poate cauza nici un prejudiciu, ci înlătură o nedreptate, ea trebuie să aibă loc.

Examinarea și comentarea chestiunilor de drept ce au luat avânt în ultimul timp, grație stăruinței și muncii tinerilor noștri juriști, merită toată lauda. Sotim, însă, că în această grea sarcină ei trebuie să fie pătrunși de fondul chestiunilor, să scrie numai atunci când, cu adevărat, au ceva de spus asupra interpretării legilor sau criticei deciziunilor judiciare. Să-și amintească că iluștrii noștri scriitori din trecut dădeau în vileag elaboratele lor numai când erau încredințați că paginile — șlefuite îndelung cu încordare de miniaturarist—după cum spune un vestit ziarist, erau în realitate operele lor definitive.

Un comentator ce caută a fi cetit și admirat nu trebuie apoi să uite că în aprofundarea măsurilor legislative trebuie să cerceteze spiritul în care ele au fost alcătuite, nevoile sociale ce le-au provocat și în fine legătura armonică ce trebuie să o prevadă dintre dispozițiunile ce le discută și toate cele l'alte legiuiri correlative ce sunt în ființă. „Scire leges non hoc est, verba earum tenere, sed vim et potestatem”

Dimitrie G. Maxim

fost președinte la Curtea de Apel

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 21 Martie 1933

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Regia Publică Comercială a întreprinderilor Miniere din Ardea și Ministerul de Finanțe cu Prima Casă de Economie din Satu-Mare

EXECUȚIUNEA SILITĂ. — CREANȚA CONTRA STATULUI — NEÎNSCRIERE ÎN BUDGET. — ART. 13 DIN LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV. — ART. 30 ȘI 33 DIN LEGEA CONTABILITĂȚII PUBLICE

1° Din cuprinsul dispozițiunilor art. 13 legea contenciosului administrativ, rezultă că una din condițiunile cerute de acest text de lege, pentru ca o urmărire să poată fi admisibilă contra Statului sau Stabilimentelor publice debitoare, este și aceea a neînscrierii creanței în baza căreia se cere urmărirea, în bugetul anului financiar imediat următor exigibilității ei, și cum textul de mai sus nu obligă Statul și nici Stabilimentele publice ca să înscrie din oficiu în buget creanța contra lor, reese că partea interesată, pentru a putea procedea la urmărire, trebuie să facă dovada că a cerut înscrierea în buget a creanței sale.

2° Simpla notificare a hotărârei care se execută, făcută Statului, nu poate fi consi-

derată ca echivalând cu o cerere de înscriere în buget a creanței, pentru ca potrivit și în condițiunile art. 13 legea contenciosului, să se poată procedea la o urmărire asupra veniturilor Statului.

No. 279. — Admise după divergență recursurile făcute de Ministerul de Finanțe și Regia Publică Comercială a întreprinderilor Miniere și Metalurgice din Ardeal în contra seninței cu No. G. I. 1690/932 și G. II 2076/932 din 17 Septembrie 1932 a Tribunalului Satu-Mare Secțiunea I în proces cu Prima Casă de Economie din Satu-Mare.

CURTEA DELIBERAND,

Asupra motivelor de casare rămase în divergență în următoarea cuprindere:

„2) Violarea legii comercializării din 1929 cât și „a regulamentului publicat în Monitorul Oficial No. „113 din 18 Mai 1931. Am argumentat prin conțeațiunile noastre, că Regia Publică Comercială a „Minelor, este autonomă conform legii din 1929 și că „această institutie este independentă fiind guvernată „de o lege specială, cu un buget separat, iar actele „ei fiind supuse numai controlului Statului, deci „față de banca urmăritoare este un terțiu, și că „urmărirea îndreptată contra ei urma a fi respinsă „de plano Statul neconfundându-se cu Regia Auto- „nomă.

„4) Violarea art. 30 și 33 din legea contabilității „publice.

„Din sus citatele texte reese că nici o urmărire „îndreptată contra Statului, nu se poate face decât „numai prin cerere de înscriere în buget și aceasta „cel mai târziu până la 15 Octombrie al fiecărui „an, ori cum sentința Tribunalului a fost comuni- „cată numai la 16 Decembrie 1931, deci după ex- „pirarea termenului prevăzut de lege, că așa fiind „urma ca banca urmăritoare să aștepte până în anul „1933, să i se facă plata.

„Tribunalul trece cu vederea și peste această ex- „cepțiune invocată de noi și dovedită prin însăși „actele dela dosar, comite o încălcare flagrantă a „suscitatului text și ca atare și acest motiv este în- „temeiat și urmează a fi admis”.

„I) Incheerea Onor. Tribunalului este contrară „cu sentința definitivă pronunțată în cauză și cu „deciziunea de ordonarea execuției, în care se spe- „cifică că execuția este ordonată contra Statului Român „reprezentat prin Ministerul de Finanțe, ori prin „incheerea citată se aprobă încuviințarea sechestrui- „lui înfăptuit contra noastră;

„II. b) Violarea art. 35 legea execuțională prin „faptul că deși execuția este ordonată contra Statului „reprezentat prin Ministerul de Finanțe, totuși por- „tărelul a efectuat execuția contra noastră, contra că- „rora execuția n'a fost ordonată, iar Onor. Tribunal „în loc să anuleze acest procedea al portărelului „il confirmă.

„c) Violarea art. 30—33 a legei Contabilității pu-

„blice prin faptul că urmăritoarea n'a cerut și nu
„i-a fost înscrisă creanța în bugetul Statului.

„d) Violarea art. 29 combinat cu art. 32 din legea
„de comercializare prin faptul că Tribunalul n'a
„luat în considerare că bunurile sechestrate sunt
„și aparțin patrimoniului nostru și nu Statului.

„e) Violarea art. 13 legea contenciosului admini-
„strativ prin faptul că în cazul din speță se puteau
„urmări pe lângă îndeplinirea condițiilor legale
„numai veniturile Statului nu însă averea mobilă și
„încă a unei alte instituții.

„f) Violarea principiului de drept că produsele mi-
„niere din momentul separației de subsol se consi-
„deră proprietatea exploatatorului, ca fructe, așa că
„în cazul dacă, am considerat pe Stat de proprietar
„al subsolului, minereurile sechestrate fiind exploa-
„tate și prelucrate de noi sunt proprietatea noastră
„și a instituțiilor ce ni le-a încredințat nouă pentru
„prelucrare.

„III) Violarea art. 30 și 33 din legea contabilității
„Statului.

„Din suscitările textelor reiese că nici o urmărire în-
„dreptată contra Statului nu se poate face decât
„numai prin cerere expresă de înscriere în buget
„și aceasta cel mai târziu până la 15 Octombrie al
„fiecărui an. Din dosar se constată că comunicarea
„în cauză s'a făcut la 18 Decembrie 1931, deci după
„expirarea termenului prevăzut de lege, astfel că
„Banca urmăritoare urma să aștepte pentru a i se
„face plata din bugetul anului 1933. Tribunalul trece
„cu vederea și peste această excepțiune invocată de
„noi comitând astfel o vădită încălcare a suscitatorilor
„texte și ca atare și acest motiv devine fondat.

„IV) Violarea art. 13 din legea contenciosului ad-
„ministrativ. Prin citatul text ca și legea contabilității
„se prevede că creditorii Statului trebuie să facă o
„cerere expresă de înscriere în buget cu sumele care
„urmează să fie achitate de Stat și că nici o urmă-
„rire nu se poate face altfel aplicându-se dreptul
„comun, fiind de ordine publică.

„VI. Violarea art. 13 din legea contenciosului ad-
„ministrativ. Motiv nedesvoltat în recurs pentru ace-
„leași considerațiuni ca și la motivul IV.

„Legiuitorul prin art. 13 a derogat dela dreptul
„comun și a dat un înțeles foarte restrictiv și chiar
„imperativ ordonând ca executările asupra Statului
„să se facă numai în cazuri extreme și atunci când
„urmăritorii s'au conformat în totul cerințelor legii
„și anume: au cerut înscrierea în buget în termen
„util, adică i-a dat caracterul de ordine publică,
„deci se poate invoca în orice stadiu al procesului
„și chiar în fața Inaltei Curți de Casație.

„Tribunalul găsește că art. 25 din legea execuțio-
„nală este de ordine publică dar art. 13 din legea
„contenciosului îl califică de drept comun când legea
„ordonă contrariul. Instanța constată că abia la 16
„Decembrie 1931 Banca reclamantă a comunicat sen-
„tința Tribunalului Ministerului, când urma ca cel

„mai târziu la 15 Octombrie trebuia să fie transmisă
„și atunci mai putea fi trecută în buget la 16 De-
„cembrie când bugetul era deja votat, țin să mai
„adaog că nici chiar la 15 Decembre nu s'a cerut în
„mod expres înscrierea în buget ci s'a expediat sen-
„tința după dreptul comun. Mai mult ceva, nici în
„1932 nu s'a cerut trecerea în buget pentru anul
„1933 și atunci mai poate fi în discuțiune că for-
„mele legale s'au îndeplinit când a expirat termenul
„exigibilității plății.

„Deci sechestrul a fost ilegal aplicat, el fiind pre-
„matur.

„II) Violarea art. 2, 29, 30 și urm. din legea pentru
„organizarea și administrarea întreprinderilor și avu-
„țiilor publice și a art. 1, 2 și 3 și urm. din regula-
„mentul publicat pe baza acestei legi în Monitorul
„Oficial No. 113/931, exces de putere, nemotivate.

„Judecata când ne-a respins capătul de cerere
„prin care susținem că suntem persoană juridică
„aparte de Statul Român a violat art. 29 din legea
„arătată mai sus, care spune că: „Regiile publice
„Comerciale sunt persoane juridice aparte și că au
„o gestiune autonomă, și art. 32 care spune că: „se
„va administra conform unui regulament întocmit
„pe baza art. 2 din lege”.

„Regulamentul a fost întocmit și publicat în Moni-
„torul Oficial din 18 Maiu 1931 No. 113, iar în art.
„3 din Regulament se menționează același principiu.

„Încheerea Judecătorei Baia Mare motivează în-
„tr'un mod confuz și de neînțeles atât ca stil cât
„și ca motivare propriu zisă și respinge acest capăt
„de cerere, violând astfel textele arătate mai sus,
„iar considerentul reprezintă un exces de putere și
„mai mult decât o nemotivare”.

Având în vedere că din sentința supusă recursului
și din lucrările din dosar rezultă că în urma cererii
făcută de Prima Cassă de Economie din Satu-Mare,
Tribunalul Satu-Mare S. I, prin încheerea cu No.
874 din 6 Februarie 1932, constatând că prin sen-
tința aceluiași Tribunal cu No. 874 din 29 Maiu 1931,
confirmată în recurs de Curtea de Apel din Oradia
prin deciziunea cu No. 345 din 1 Decembrie 1931,
Statul Român, reprezentat prin Ministerul de Finanțe,
a fost în mod definitiv obligat a plăti reclamantei
suma de lei 1.782.964, plus procentele și cheltuelile
anume arătate în încheere, — a ordonat, în baza
art. 31 legea LIV din 1912, art. 10 din legea IX din
1881 și art. 13 din legea contenciosului administrativ
din 1925, execuția silită contra Statului Român, prin
Ministerul de Finanțe, asupra averii mobile a a-
cestuia, ori unde s'ar găsi, pentru sumele datorate.

Că, Portărelul procedând la executare și stabilind
suma datorată la 4.727.906 lei, prin procesul verbal
din 5 Iulie 1932, a declarat sequestrat dela Regia
Publică Comercială a Întreprinderilor Miniere și
Metalurgice din Ardeal, Direcțiunea Minelor și U-
zinelor din Baia-Mare, — cu opunerea Directorului
acelei Direcțiuni, — partea ce se cuvine Statului în

aceste întreprinderi, evaluată la 1.000.000, și 15 bare argint conținând circa 10% aur, în greutate de 400 kgr. provenind dela topitoarele Firiza 100 tone plumb bogat, cu conținut de argint și aur, iar la 9 Iulie a sechestrat suma de 450.000 lei găsită în cassa percepției II fiscală urbană din Baia-Mare.

Că, în contra acestei executări a făcut contestație Directorul Minelor din Baia-Mare, pe motivele, pe larg dezvoltate, că urmărirea s'a făcut greșit în contra Regiei care este o persoană juridică distinctă, cu patrimoniul separat, că bunurile urmărite sunt ale Regiei, cele mai multe lăsate în depozit de Banca Națională și de diferite Societăți particulare pentru prelucrarea de către Regie a argintului auros și a plumbului bogat, că de altfel Regia nu poate achita nici o sumă dacă nu este prevăzută în buget și că, în afară de aceasta, potrivit art. 30—33 din legea contabilității publice și art. 13 din legea contenciosului administrativ, urmărirea avea obligațiunea de a cere Ministerului de Finanțe înscrierea creanței în bugetul anului viitor și numai în caz de refuz putea cere urmărirea Statului. Deasemenea a făcut contestație și Administrația Financiară Satu-Mare, bazată pe aceleași motive, precum și pe acela că urmărirea nu putea avea loc deoarece deciziunea Curții de Apel nu a fost comunicată părții.

Că, judecătoria mixtă Baia-Mare, prin încheerea No. 3831 din 23 Iulie 1932, a admis contestațiile și a anulat procedura portărelului pe motiv că creditoarea nu s'a adresat, conform art. 30—33 din legea contabilității publice, Ministerului de Finanțe pentru a trece suma în buget, respingând susținerea Regiei că dânsa nu putea fi urmărită pentru creanțele contra Statului.

Că, în urma recursului făcut de creditoare și de Regie, această încheere fiind anulată de Tribunalul Satu-Mare Secția I-a prin încheerea No. 1690 din 10 August 1932 pentru motivul invocat din oficiu de Tribunal, că nu s'au îndeplinit cerințele art. 25 din legea execuțională, Judecătoria, după ce constată satisfacerea cerințelor acestui text, prin încheerea din 27 August 1932 a admis contestațiile și a anulat procedura portărelului pentru aceleași considerațiuni cuprinse în încheerea din 23 Iulie 1932; că, făcându-se din nou recurs de către creditoare, Tribunalul I-a admis prin încheerea cu No. G. I. 1690 și G. II. 2076 din 17 Septembrie 1932, și a respins contestațiile, argumentând că judecătoria a depășit competența sa când a hotărât că din moment ce creditoarea nu a cerut înscrierea în buget a creanței sale conform legii contabilității publice, executarea nu poate să fie ordonată, deoarece încheerea prin care Tribunalul a ordonat execuția, a rămas definitivă; că, motivează tribunalul, întrucât judecătoria a decis că se putea urmări averea Regiei și întrucât Regia nu a mai făcut recurs în această privință în contra celei de a: doua încheere a judecătoriei, tribunalul nu mai poate discuta această chestiune, chiar dacă ea ar fi întemeiată.

Că, în contra acestei din urmă încheeri a tribunalului, făcându-se recurs la această Inaltă Curte, atât de Regia Publică Comercială a Întreprinderilor Miniere și Metalurgice din Ardeal, cât și de Ministerul de Finanțe, bazate pe mai multe serii de motive, la termenul de 5 Decembrie 1932 Inalta Curte S. II-a a constatat că s'a ivit divergență asupra motivelor de casare reproduse mai sus.

Având în vedere că chestiunile deduse prin aceste motive și rămase în divergență, constă în aceea de a se ști 1) dacă portărelul putea în speță să procedeze la o urmărire în contra Statului, aplicând sechestrul pe barele de plumb și argint conținând aur, aparținând Regiei Întreprinderilor Miniere și Metalurgice, și aflate în localul Direcțiunii Minelor de aur din Baia-Mare; 2) dacă suma de bani se putea urmări față cu dispozițiunile art. 13 din legea contenciosului administrativ, ea nefiind în prealabil prevăzută în buget, și 3) dacă obiectele mobile sechestrare — barele de plumb și argint — pot fi socotite ca venituri de ale Statului în sensul legii.

Având în vedere că art. 13 din legea contenciosului administrativ din Decembrie 1925, — aplicabilă în întregul cuprins al Țării, — prescrie că: plata creanțelor certe, lichide și exigibile recunoscute în mod legal sau constatate prin titluri executorii, contra județelor, comunelor sau stabilimentelor publice și neînscrise în bugetul anului financiar imediat următor epocii exigibilității lor, va putea fi urmărită asupra tuturor veniturilor județului, comunei sau stabilimentului public debitor.

Că, din desbaterile ce au avut loc în Senat cu ocaziunea votării legii contenciosului administrativ, reese în mod cert că intențiunea legiuitorului a fost ca dispozițiunile art. 13 să fie aplicabile și Statului.

Considerând că, una din condițiunile cerute de art. 13 pentru ca o atare urmărire să poată fi admisibilă, este și aceea a neînscriserii creanței, în baza căreia se cere urmărirea, în bugetul anului financiar imediat următor exigibilității ei.

Considerând că Statul, comuna sau stabilimentul public debitor, nefiind obligate prin art. 13 să înscrie din oficiu în bugetul anului viitor creanța contra lor, rezultă că partea interesată, pentru a putea proceda la urmărire, trebuie să facă o cerere în acest scop.

Că, în adevăr, numai astfel art. 13 își poate avea aplicațiunea, deoarece după art. 30 din legea contabilității publice din 31 Iulie 1929 — deasemenea aplicabilă în tot Regatul — toate veniturile și toate cheltuelile Statului, precum și ale oricărei administrațiuni publice, pentru fiecare an financiar, trebuie stabilite prin buget, — la cheltueli un articol special fiind destinat pentru regularea creanțelor nelichidate, neordonanțate sau neplătite din exercițiile închise; iar art. 33 din aceeași lege prevede termenele până la cari trebuie alcătuite proiectele de buget și depuse în Parlament.

Considerând că în speță prin încheerea No. 874 din 6 Februarie 1932, prin care ordonă executarea, tribunalul constată numai că sentința aceluiași tribunal din 22 Maiu 1931, prin care Statul a fost condamnat, a rămas definitivă la 1 Decembrie 1931, prin confirmarea ei de către Curtea din Oradia, și că Deciziunea Curții a fost comunicată Ministerului de Finanțe la 18 Decembrie 1931, dar tribunalul nu constată că cerințele art. 13 din legea contenciosului administrativ și ale art. 30 și 33 din legea contabilității publice, în sensul arătat mai sus, au fost satisfăcute, iar creditoarea nu numai că nu a dovedit dar nici măcar nu a afirmat că a cerut înscrierea în buget a creanței sale.

Că, din contră, judecătoria de ocol constată prin hotărârea sa din 23 Iulie 1932 că chiar reprezentantul creditoarei a declarat în instanță cu ocaziunea judecării contestațiilor că nu a făcut o astfel de cerere.

Că, în afară de aceasta, sentința de condamnare nerămânând definitivă, după cum constată Tribunalul, decât la data de 1 Decembrie 1931 când a fost confirmată de Curtea de Apel, la această dată era expirat deja termenul până la care, conform art. 33 din legea contabilității publice, se putea cere înscrierea creanței în bugetul anului 1932.

Considerând, prin urmare, că dacă încheerea de ordonare a execuției a rămas definitivă, și dacă pentru a ordona execuția tribunalul se referă, pe lângă art. 10 din legea din 1881 și art. 31 din legea din 1912, și la art. 13 din legea contenciosului administrativ, de aci nu se poate trage concluzia că tribunalul a constatat că cerințele acestui din urmă text au fost satisfăcute, și că deci ulterior regularitatea urmăririi din acest punct de vedere nu mai putea fi examinată, deoarece, după cum s'a arătat, tribunalul nu se ocupă și nici nu constată că s'a cerut înscrierea creanței în buget și nici nu putea să facă o atare constatare, termenul fiind deja expirat.

Considerând că simpla notificare a hotărârii către Ministerul de Finanțe nu poate fi considerată ca echivalând cu o cerere de înscriere în buget a creanței.

Că, de altfel, notificarea a avut loc la 18 Decembrie 1931, deci peste termenul legal.

Că, în consecință, Ministerul de Finanțe era în drept, conform art. 34 alin. ultim din legea de execuție, modificat prin art. 40 din legea 54 din 1912, în vigoare în Ardeal, să se opună la urmărire pe cale de contestație și să ceară anularea procedurii hotărârii pentru neîndeplinirea cerințelor art. 13 din legea contenciosului administrativ și a art. 30 și 33 din legea contabilității publice, așa că în mod greșit și cu violarea legii tribunalul a hotărât contrariul prin hotărârea atacată cu recurs, care deci urmează să fie casată în privința sumei de lei 450.000 sechestrată dela percepția II-a fiscală din Baia-Mare, depinzând de Ministerul de Finanțe.

Având în vedere, în ce privește pe recurenta Regia

Publică Comerțului a Intreprinderilor Miniere și Metalurgice din Ardeal, că această Regie a fost înființată în baza art. 29 urm. din legea pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor și avuțiilor publice, din 16 Martie 1929, a jurnalei Consiliului de Miniștri dat conform alin. II al art. 29 de mai sus, și publicat în Monitorul Oficial din 18 Maiu 1931, odată cu regulamentul care determină modul de funcționare al acestei Regii.

Considerând că acest text de lege și regulament prevăd în mod categoric că Regia recurentă este o persoană juridică distinctă, având o gestiune autonomă și bugete anuale aparte, înlocuite conform legii contabilității publice.

Considerând că în speță prin încheerea sa din 6 Februarie 1932 tribunalul ordonând executarea silită contra urmăritului „Statul Român prin Ministerul de Finanțe, asupra averii acestuia”, este în afară de orice îndoială că portărele nu putea proceda în nici un caz la sechestrarea obiectelor aparținând Regiei, deoarece aceasta, după cum s'a arătat, constituie o persoană juridică distinctă, cu gestiunea autonomă, și nici nu a figurat ca parte în procesul asupra căruia s'au dat hotărârile în baza cărora s'a cerut și ordonat executarea.

Că, astfel fiind, Regia putea, conform art. 31 al. ultim din legea de execuție, astfel cum a fost modificat prin art. 40 din legea din 1912, să facă contestație contra sequestrării de către portărel a metalelor găsite la Direcțiunea sa din Baia-Mare și la topitoarele aparținând acestei Direcțiuni.

Că, în afară de aceasta, Regia în discuțiune nici nu depinde de Ministerul de Finanțe, ci de Ministerul Industriei și Comerțului care în speță nu a fost condamnat.

Considerând că din moment ce contestația recurentei a fost admisă de judecătoria, nu se poate aduce recurentei nici o imputare din faptul că nu a făcut apel în contra acestei încheeri, după cum în mod eronat a decis tribunalul.

Că, prin urmare, față cu cele mai sus expuse, rezultă că și recursul Regiei Intreprinderilor Miniere și Metalurgice din Ardeal este întemeiat, și ca atare și acest recurs urmează să fie admis, iar hotărârea atacată casată și cu privire la celelalte obiecte sechestrate de portărel, iar cauza trimisă aceluiași tribunal spre a proceda la soluționarea ei conform art. 52 și 54 din legea Curții de Casație.

Că, întrucât recursurile au fost admise pe considerațiunile susarătate, devine fără interes discutarea și celei de a treia chestiuni deduse în divergență precum și a celorlalte motive de casare.

Pentru aceste motive casează.

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. III-a

Audiența dela 7 Aprilie 1933

Președinția D-lui D. G. Lupu, președinte

Primăria Municipiului București cu Dem. Danielopol

EXPROPRIERE PENTRU UTILITATE PUBLICA. — COMISIA DE AR. BITRI.—FIXAREA DAUNELOR.—COMPETINȚA.—ART. 57 ȘI 58 DIN LEGEA EXPROPRIERII.

EXPROPRIERE PENTRU UTILITATE PUBLICA. — PROPRIETAR EXPROPRIAT.—CONTESTAREA DREPTULUI LA INDEMNIZAȚIE—ART 59 DIN LEGEA EXPROPRIERII.

1°. Comisiunea de arbitri în fixarea indemnizației cuvenită expropriaților, au o competență circumscrisă de lege numai la evaluarea și fixarea daunelor în cadrul principiilor stabilite în cele două aliniate ale art. 57 și 58 din legea exproprierii; astfel că daunele încercate de un expropriat pentru niște fapte comise de administrație în legătură cu imobilul expropriat, dar cari nu rezultă din însuși actul exproprierii, sunt niște daune pentru cari Comisiunea de arbitri nu are nici o cădere a le fixa.

2° In caz când administrația contestă proprietarului expropriat dreptul la indemnizație, Curtea de Apel în fixarea indemnizației cuvenită pentru expropriere, având o competență limitată la această atribuțiune și neputând procedea la tranșarea litigiului privind fondul dreptului contestat, trebuie ca potrivit art. 59 din legea exproprierii să fixeze indemnizația pentru expropriere în discuție, numai în mod ipotetic, pentru cazul când s'ar decide judecătorește sau prin tranzacție că el este proprietarul supus exproprierii, iar nu să atribue în mod ferm și definitiv valoarea în bani a terenului expropriat.

No. 683. — Admis recursul făcut de Primăria Municipiului București contra deciziunii No. 21 din 22 Decembrie 1931 a Curții de Apel din București S. III-a, în proces cu Dem. Danielopol și Madeleine Danielopol.

Curtea deliberând,

Asupra recursului de față;

Având în vedere că din deciziunea Curții de Apel București S. III-a cu No. 21 din 22 Decembrie 1931, atacată prin prezentul recurs, rezultă că prin sentința No. 609 din 7 Iunie 1930 a Tribunalului Ilfov S. IV-a, s'a declarat expropriat pentru cauză de utilitate publică, imobilul din comuna Băneasa formând lotul No. 12, proprietatea d-lor Dem. G. Danielopol, Dumitru Danielopol și Madeleine Zoe Danielopol:

Că Comisiunea de arbitri constatând că terenul expropriat are o întindere de 5500 m. p. și, că în privința unei cariere de nisip și pietriș ce există pe teren există discuțiune între Primărie și expropriați cu privire la dreptul de exploatare, a fixat 400 lei de m. p. teren expropriat, 600.000 lei valoarea carierei pentru cazul când litigiul se va tranșa în favoarea expropriaților, iar pentru daunele rezultând din lipsa de folosință asupra terenului, cerute de expropriați, nu s'a acordat nici o sumă;

In contra acestei hotărâri, au făcut apel atât Primăria cât și expropriații;

In fața Curții de Apel, Primăria a susținut că terenul expropriat face parte din terenurile cedate de Ministerul de Domenii pentru înfrumusețarea Municipiului București din cele expropriate pentru cauză de utilitate națională și că în orice caz prețul urmează a fi fixat în mod ipotetic; că în al doilea rând prețul fixat de Comisiunea pentru m. p. este prea mare și că evaluarea carierei de nisip și pietriș nu este cu nimic dovedită iar exploatarea neîngăduită de lege;

Prin apelul lor, expropriații au cerut majorarea prețului m. p. de teren expropriat, a daunelor acordate pentru cariera de nisip și pietriș și daune pentru lipsa de folosință;

Curtea de fond prin deciziunea recurată de Primăria Municipiului București a admis în parte ambele apeluri și a fixat la 300 lei m. p. de teren expropriat, a fixat suma de lei 300.000 daune pentru nisipul și pietrișul extras de Primărie din cariera aflătoare pe teren încă înainte de expropriere, și la 20.000 lei daunele pentru faptul că Primăria intrând în stăpânirea terenului încă dinainte, i-a lipsit pe proprietar de folosința acestui teren;

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

„Violarea art. 57 din legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică, exces de putere, incompetență.

„Pe terenul expropriat și care formează obiectul deciziunii mai sus arătată există o groapă de nisip și pietriș. Cu ocaziunea executării lucrărilor edilitare, expropriații pretind că Primăria ar fi întrebuințat nisip și pietriș din această groapă. Deși în fapt nu s'a dovedit acest lucru totuși Curtea de Apel pe baza unui raport de expertiză și prin apreciere a fixat cu titlu de daune suma de lei 300.000 ce ar reprezenta valoarea nisipului și pietrișului ridicat de către Primărie.

„Procedând astfel Curtea de Apel a violat dispozițiunile art. 57 și urm. cu exces de putere și incompetență a stabilit această indemnizație.

„Intr'adevăr în conformitate cu dispozițiunile art. 57 Curtea de Apel nu era competentă decât să fixeze indemnizația ce reprezintă valoarea fondului expropriat și a daunelor accesorii ce devin anume din expropriere. Indemnizația de 300.000 lei ar reprezenta valoare nisipului și pietrișului ridicat de Primărie și acest fapt fiind un act al Primăriei distinct de expropriere și anterior nu poate fi urmărită decât pe calea dreptului comun.

„Curtea de apel nu era decât o instanță cu o competență specială și limitată numai la fixarea indemnizației terenului expropriat și a daunelor accesorii ca o consecință a deposedării.

„Făcând totuși această indemnizație Curtea de Apel a trecut peste competența stabilită de lege și astfel a violat dispozițiunile art. 57 și a comis un exces de putere. In acest sens invocăm decizia Cur-

„fii de Cas. S. III-a No. 277 din 8 Octombrie 1914 publicată în Bul. Casației 1914 pag. 1565.“

Având în vedere că prin acest motiv Primăria recurentă se plânge de violarea art. 57 din legea de expropriere, exces de putere și incompetență, prin aceea că, Curtea a fixat și daune pentru pietrișul și nisipul ridicat de Primăria din cariera de pe teren. Ori, art. 57 din legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică, dispune că Comisiunea de arbitrii și Curtea de Apel ca a doua instanță, sunt competente să fixeze numai indemnizația ce reprezintă valoarea fondului și a daunelor accesorii ce derivă anume din expropriere. Indemnizația pentru nisipul și pietrișul ridicat de Primărie fiind acordată pentru un fapt străin de expropriere, a fost acordată fără competență de Curte;

Considerând că conform art. 57 din legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică, Comisiunea de arbitri va fixa în bani, pentru fondul cuprins în hotărârea de exproprieze a Tribunalului, cătimea de indemnizație, convenită proprietarului, după valoarea fondului pentru proprietari, în momentul exproprierii;

Că în fixarea acestei indemnizări, Comisiunea, potrivit părții finale a alineatului I din art. 58 va ține în socoteală și toate daunele rezultând pentru expropriat din faptul deposedării lui;

Că din aceste texte rezultă că Comisiunea are o competență absolută în fixarea indemnizației convenite expropriaților, că întinderea acestei competențe este însă circumscrisă de lege numai la evaluarea și fixarea daunelor în cadrul principiilor stabilite în cele două aliniate ale art. 57 și 58 din legea exproprierii;

Că în cadrul acestor principii urmează a se decide că daunele încercate de un expropriat pentru niște fapte comise de administrație în legătură cu imobilul expropriat, dar cari nu rezultă din însuși actul exproprierii, sunt niște daune pentru cari Comisiunea de arbitri nu are nici o cădere a le fixa;

Că astfel fiind, faptul primăriei de a ridica nisip și pietriș după locul expropriat înainte de expropriere, dacă poate în principiu să constituie un fapt generator de daune pentru proprietarul expropriat, evaluarea acestor daune neintrând în cadrul fixării valorii vanale a imobilului expropriat, și nici nerezultând din însăși actul exproprierii, fixarea indemnizației pentru ridicarea acestui nisip cade în sarcina instanțelor de drept comun iar nici decum în competența Comisiunii de arbitrii; că, acelaș lucru se cuvine a se spune și pentru indemnitatea de 20 000 lei fixată pentru lipsa de folosință a terenului, datorită faptului că Primăria s'a pus în stăpânirea terenului încă de mai înainte;

Că judecând și hotărând altfel, Curtea de Apel a violat textele de lege menționate, pronunțând sub acest raport o decizie casabilă;

Că deci acest motiv de recurs fiind întemeiat, urmează a fi admis;

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

„Violarea dispozițiilor art. 59 din legea de expropriere. Exces de putere. Incompetență.

„În fața Curții de Apel am susținut că întrucât acest teren ne-a fost cedat de Ministerul de Domenii prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 32/931, teren care intrase în patrimoniul Ministerului de Domenii pe baza reformei agrare, indemnizația să fie fixată în mod ipotetic adică sub rezerva dovedirii dreptului de proprietate al expropriatului în fața instanțelor competente. Totuși Curtea de Apel ne înlătură acest capăt de cerere și fixează indemnizația fermă. Art. 59 arată în mod cert că în cazul când însăși administrația contestă proprietarului expropriat dreptul la o indemnitate se fixează totuși o indemnizație care însă se ține în depozit până la terminarea și tranșarea litigiului pe calea dreptului comun.

„Într'adevăr instanțele determinate de legea de expropriere pentru fixarea indemnizației au o competență absolută pentru evaluarea indemnizației și în acelaș timp o competență limitată numai la această evaluare. Astfel instanța de fixarea indemnizației nu poate rezolva nici o contestație privind însuși existența dreptului la indemnitate, ea fiind o instanță specială cu atribuțiuni limitate numai la fixarea indemnizației, Curtea de Apel dând totuși soluțiunea că indemnizația se poate fixa în mod ferm, în baza dispoziției art. 59 din lege, comite un exces de putere și trece de limitele competenței atribuite de legea de expropriere. În acest scop invocăm decizia Curții de Casație S. III-a No. 1109 din 13 Noiembrie 1928“.

Având în vedere că prin acest motiv recurenta se plânge de violarea art. 59 legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică, exces de putere și incompetență, întrucât deși s'a contestat în fața Curții că intimații ar fi proprietarii terenului expropriat, întrucât acest teren ar fi fost cedat de Ministerul de Domenii Municipiului București prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 32/931, totuși Curtea a fixat prețul metrului pătrat de teren expropriat în mod definitiv asupra intimațiilor, ceea ce este contrar principiului consacrat de art. 59 din legea exproprierii. Prin hotărârea sa, instanța nu poate să rezolve nici o contestație privind fondul dreptului de indemnizație, care rămâne de atributul instanțelor de fond;

Considerând că potrivit art. 59 din legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică, atunci când însăși administrația contestă proprietarului expropriat dreptul la indemnizație, această indemnizație se va fixa ca și când s'ar conveni expropriatului, cu obligațiunea pentru președintele Comisiunii de arbitri ca să ordone să se depoziteze banii reprezentând suma convenită ca indemnitate, până la terminarea procesului pe calea judecătii sau învoelii.

Că față de dispozițiile clare și categorice ale legii, cum și față de împrejurarea constantă că primăria a contestat dreptul de proprietate și deci la indemnizație

al înțimaților, Curtea de Apel judecând ca instanță de apel în fixarea indemnizației cuvenită pentru expropriere, având o competență limitată la această atribuțiune, și neputând procedea la tranșarea litigiului privind fondul dreptului contestat, trebuia ca să fixeze indemnizația pentru exproprierea în discuție numai în mod ipotetic, pentru cazul când s'ar decide judecătorește sau prin transacție că dânsii sunt proprietarii terenului supus exproprierei, iar nu să se atribue în mod ferm și definitiv contra valoarea în bani a terenului expropriat;

Că judecând și hotărând altfel, Curtea a excedat competența ce o avea potrivit art. 59 invocat de recurent, pronunțând și sub acest aspect o deciziune casabilă;

Că deci și acest motiv de recurs fiind întemeiat urmează a se admite, iar deciziunea Curții a se casa în întregime;

Iar potrivit art. 53 din legea organică a Inaltei Curți, fiind vorba de fapte constante în acest proces, urmează a se reține și judecarea în fond a afacerii;

Că pentru considerațiunile de drept ce au dus la admiterea motivului I de recurs urmează a se dispensa primăria recurentă de plata sumelor de 300.000 lei și 20.000 reprezentând valoarea nisipului și pietrișului ridicat de primărie și lipsa de folosință a terenului rezervându-se înțimaților calea unei acțiuni după dreptul comun;

Iar pentru considerentele ce au dus la admiterea motivului II de recurs urmează că, menținându-se prețul metrului pătrat expropriat să se dispună consemnarea lui până la tranșarea litigiului ivit între părți, privitor la proprietatea terenului expropriat;

Pentru aceste motive casează,

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. V-a

Audiența dela 25 Martie 1935

Președinția D-lui N. Racoviceanu, consilier

Societatea „Naphta”, G. I. Duqué și alții cu Achille Scharaga

BURSA.—AGENT OFICIAL DE SCHIMB.—Operațiuni prohibite de lege.—ART. 69 AL. I DIN LEGEA BURSELOR DELA 1929.

BURSA.—AGENT OFICIAL DE SCHIMB.—PROIBIȚIUNEA PREVĂZUTĂ DE ART. 69 DIN LEGEA BURSELOR DE LA 1929.—DACĂ AU CARACTERUL DE ORDINE PUBLICĂ.—ART. 20 DIN LEGEA BURSELOR

1°. Faptul unui agent oficial de Bursă de a fi mijlocit în calitate de mandatar al uneia din părți, într-o vânzare de acțiuni ce s'a urmat prin tratative directe între vânzător și cumpărător, nu înfră în cadrul operațiunilor interzise prin art. 69 al. V din legea Burselor de la 1929, de oare-ce legiuitorul prin acest text de lege, a înțeles numai, ca spre deosebire de sistemul vechei legi din 1913, să oprească pe agenții de schimb cari au primit un ordin de bursă, fie de vânzare fie de cumpărare de acțiuni, se efectueze o asemenea operațiune în afară de Bursă și de

orele oficiale, fără strigări în conformitate cu legea, cum și să înregistreze operațiunile ce ar încheia în afară de condițiile legii.

2°. Proibițiunea înscrisă în art. 69 al. V. din legea Burselor de la 1929, nu au caracterul de ordine publică, de oarece se referă la fapte cari privesc îndatoririle profesionale ale agentului de schimb, pe cari în caz de abateri, legiuitorul a înțeles să le sancționeze disciplinar conform art. 20 din lege.

Jurnal No. 1820. — Respins finele de neprimire ridicat de către Societatea „Naphta” G. I. Duqué. personal și ca procurator al Societății „Naphta” și Societatea „Concordia”, în proces cu Achille Șaraga.

S'au ascultat D-nii avocați Alexandru Otulescu și P. Alexandrache în susținerea și desvoltarea finelui de neprimire și D-nii avocați C. Xenii, Armand Iliescu și C. Vasilescu în combaterea incidentului, din partea lui Achille Șaraga.

Curtea în majoritate,

Asupra finelui de neprimire ridicat de către Societatea „Naphta” G. I. Duqué personal și ca procurator al Societății Naphta și Societatea Concordia, prin care se tinde la respingerea ca inadmisibilă a acțiunii introdusă la prima instanță de către Achille Șaraga, fiind întemeiată pe o cauză ilicită.

Având în vedere actele de la dosar și susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Achille Șaraga a chemat în judecată pe G. I. Duqué, Societatea Petroliferă „Naphta” din Anvers, Societatea Sirius și Societatea Vega, spre a fi obligați ca să-i plătească comisionul convențional ca remunerație pentru serviciile ce a adus părților cu ocaziunea cumpărării de către Societatea „Naphta” din Anvers a 35.000 acțiuni Vega și 85.000 acțiuni Sirius de la Stat cu prețul de 81.000.000 lei.

Acțiunea a fost admisă în parte de către Tribunalul Ilfov Secția I-a Comercială, care prin sentința cu No. 924 din 25 Aprilie 1931 a obligat Societatea Naphta, să plătească lui Achille Șaraga, jumătate din suma reclamată de el.

În contra acestei sentințe s'a făcut apel atât de Achille Șaraga cât și de Societățile Naphta și Concordia.

Înainte Curții cu ocazia debaterilor acestui proces G. I. Duqué, Societățile Naphta și Concordia au ridicat obiecțiunea că pretinsa mijlocire pe care Achille Șaraga o invocă drept temei al acțiunii sale constituind o violațiune a dispozițiunilor art. 69 al. I din legea Burselor, care sunt de ordine publică, nu poate avea nici un efect juridic.

Având în vedere că în desvoltarea acestui incident societățile apelante arată că Achille Șaraga având calitatea de agent oficial de schimb pe lângă Bursa din București nu mai putea avea dreptul să servească ca intermediar la vânzarea de către Stat a acțiunilor Sirius și Vega, către Societatea Naphta,

deoarece art. 69 litera l din legea asupra Burselor îi interziceau în mod expres să facă sau să înregistreze operațiuni cari au fost încheiate în afară de Bursă, or, pretînd acești apelanți, Achille Șaraga efectuând în afară de Bursă o operațiune pe care nu avea dreptul s'o încheie decât la Bursă, a contravenit disp. art. 69 lit. l din legea Burselor care îi interzic asemenea operațiuni.

Având în vedere că Achille Șaraga se opune la la admiterea acestui fine de neprimire atât pe considerațiunea că este tardiv invocat, cât și pe considerațiunea că examinat în fond, finele de neprimire este neîntemeiat deoarece operațiunea făcută de d-sa nu intră în cadrul operațiunilor prohibite de art. 69 aliniatul I din legea Burselor.

Având în vedere că în ce privește tardivitatea propunerii finelui de neprimire, Achilla Șaraga arată că nu numai că el nu a fost propus de părți prin întâmpiuările lor dela prima instanță și nici prin concluziunile orale și scrise depuse la Tribunal, dar nici în apel acest fine de neprimire nu a fost propus prin petițiile de apel, ci numai târziu în urmă, după ce procesul mai fusese desbătut, societățile apelante cu ocazia dezbaterilor de la 3 Decembrie 1932, au propus acest fine de neprimire, or, art. 38 din legea accelerării interzice a se discuta în apel motive care nu s'au invocat la prima instanță sau care nu au fost arătate în petiția de apel.

Având în vedere că societățile apelante obiectează că finele de neprimire referindu-se la o chestiune care privește ordinea publică, violarea dispozițiunilor art. 69 lit. I din legea Burselor, — el poate fi propus în orice stare a procesului.

Având în vedere că spre deosebire de legea Burselor din 1913 sub regimul căreia era considerată ca operațiune de Bursă ori ce vânzare încheiată de un mijlocitor oficial chiar în afară de Bursă, legea nouă din 13 August 1929, astăzi în vigoare, prin art. 40 vine și determină anume că sunt operațiuni de Bursă de efecte, acțiuni și schimb, numai negocierile făcute în Bursă în orele oficiale, prin strigări de către agenții oficiali de către membrii asociațiunii prin intermediul agenților oficiali înregistrate în cotă și în scriptele Bursei ;

Considerând că spre deosebire de legea Burselor din 1913 sub regimul căreia era considerată ca operațiune de Bursă ori ce vânzare încheiată de un mijlocitor oficial chiar în afară de Bursă, legea nouă din 13 August 1929, astăzi în vigoare, prin art. 40 vine și determină anume că sunt operațiuni de Bursă de efecte, acțiuni și schimb, numai negocierile făcute în Bursă în orele oficiale, prin strigări de către agenții oficiali de către membrii asociațiunii prin intermediul agenților oficiali înregistrate în cotă și în scriptele Bursei ;

Că, cu privire la efectuarea operațiunilor de Bursă, legea în vigoare prin art. 41 și 42 adaugă că părțile trebuie să depună odată cu ordinul de negociere banii sau efectele respective și că toate negocierile în Bursă trebuie făcute prin concurență cu strigarea

operațiunilor în orele prevăzute în regulamentul interior al Bursei, iar prin art. 69 al. I legea interzice agenților oficiali să facă sau să înregistreze operațiuni în afară de Bursă.

Considerând că față de aceste dispozițiuni rezultă că ceea ce a urmărit legiuitorul din 1929 prin prohibițiunea edictată în aliniatul I de sub art. 69 a fost ca să interzică agenților de schimb care au primit un ordin de Bursă, fie de vânzare fie de cumpărare de acțiuni, să efectueze o asemenea operație în afară de Bursă și de orele oficiale, fără strigări în conformitate cu legea cum și să înregistreze operațiunile ce ar încheia în afară de condițiile legii.

Având în vedere că în speță nu se constată în fapt și nici nu se susține de părți că Achille Șaraga ar fi primit vre un ordin de Bursă de vânzare sau cumpărare a acțiunilor or că ar fi dresat în calitate de agent oficial vre-un borderou pentru vânsarea lor în afară de Bursă în contra prevederilor legii.

Că deasemenea Achille Șaraga nu a primit nici stocul de vânzare dela vânzător, nici numerariul dela cumpărător cu care să cumpere acțiunile, așa cum se procedează în operațiunile de Bursă, ci din contră, afacerea a fost condusă prin tratative directe între vânzător și cumpărător, iar vânzarea constatată prin acte emanând dela însuș Ministerul vânzător pe numele direct al cumpărătorului ; singurul rol pe care Achille Șaraga l-a avut în această afacere și pentru care cere prin acțiune de a fi remunerat, fiind acela de mandatar ai lui G. I. Duqué din însărcinarea căruia pretinde că a adus lungi și laborioase tratative cu reprezentanții Statului pentru realizarea acestei cumpărări de acțiuni, care ese însă din cadrul mai sus determinat al operațiunilor interzise prin art. 69 al. I agenților oficiali.

Că prin urmare operațiunea făcută de Achille Șaraga nefiind o operațiune de Bursă în sensul mai sus arătat, ci de simplu intermediar între un vânzător și cumpărător, pu poate fi izbită de prohibițiunea edictată prin aliniatul I de sub art. 69 din legea Burselor care să atragă nulitatea ei, astfel că din acest punct de vedere finele de neprimire invocat de Societățile apelante are a fi privit ca nefondat.

Având în vedere că chiar dacă s'ar socoti că afacerea încheiată de Achille Șaraga este de natura operațiunilor de Bursă prohibite agenților oficiali prin al. I de sub art. 69, încă finele de neprimire nu poate căpăta temei pentru a fi admis, deoarece prohibițiunea acestui text de lege nu are caracter de ordine publică.

Considerând că din examinarea întregului cuprins al art. 69, se vede că acest text de lege în afară de interdicția prevăzută în ultimul aliniat care face obiectul discuției, mai cuprinde încă o serie de prohibițiuni prevăzute în celelalte opt aliniate precedente, cari toate se referă la fapte care privesc îndatoririle profesionale ale agentului de schimb sancționate în caz de abatere cu pedepse disciplinare și cari nu au ni-

mic din caracterul ordinii publice pentru ca nesocotirea lor să izbească însuș actul încheiat cu sancțiunea nulității

Considerând că într'adevăr dacă agentul de schimb în contra prescripțiilor art. 69 a făcut un comerț pentru el însuș sau s'a pus în serviciul unui alt comerciant, or s'a învoit pentru un curtaș mai mic, dacă a făcut operațiuni fără a aplica timbre și chiar dacă a făcut o operațiune în afară de Bursă, nu se poate susține că prin aceasta ar fi atins ordinea publică, ci numai că a nesocotit îndatoririle profesionale pentru care urmează să i se aplice pedeapsa disciplinară.

Considerând că această interpretare rezultă și din însuș legea în care la art. 20 se prevede că comitetul Bursei are supravegherea agenților cărora pentru „abateri dela lege” le va aplica pedepse disciplinare prevăzute în raport cu gravitatea abaterii, ceea ce face clar să rezulte că legiuitorul a înțeles să privească ca profesionale îndatoririle impuse agenților de schimb și să le sancționeze numai disciplinar.

Că deci, și din acest punct de vedere finele de neprimire urmează a fi privit ca nefondat.

Având în vedere că odată stabilit că operațiunea săvârșită de Achille Șaraga nu intră în cadrul celor prohibite de art. 69 alineatul I din actuala lege a Burselor și că chiar de ar putea fi socotită printre acestea nu poate fi privită ca atingând ordinea publică, implicit apare și ca tardiv finele de neprimire, deoarece numai dacă ar fi privit ordinea publică putea fi propus, astfel cum a fost propus în speță, pentru prima oară în apel și numai prin concluziile finele fără să fi fost măcar formulat în motivele de apel.

Pentru aceste motive redactate de Dl. Consilier S. Rădulescu, respinge.

Semnați : N. Racoviceanu, Al. Liciu, S. Rădulescu

O P I N I U N E :

Subsemnații Consilieri D. Cernescu și Leonida Popescu, pentru motivele arătate în opiniunea D-lui Consilier Mircea Possa, suntem de părere a se admite finele de neprimire și în consecință să se admită apelul făcut de Societatea Naphta și Societatea Concordia, respingându-se acțiunea intentată de Achille Șaraga ca inadmisibilă.

Semnați : D. Cernescu, Leonida Popescu

Opiniunea D-lui Consilier Mircea Possa

Subsemnatul, sunt de părere a se respinge apelul și acțiunea lui Achille Șaraga pentru următoarele motive :

Achille Șaraga pretinde prin acțiunea sa suma de 9.000.000 lei drept onorar pentru că, în executarea însărcinării ce i se dăduse de Iosef Duqué, reprezentantul Societății „Naphta”, a negociat în cursul anilor 1929 și 1930, ca intermediar, cumpărarea de către sus zisa societate a 81.000 acțiuni ale Societă-

ței Vega și Sirius ce se aflau în proprietatea Statului Român.

În fapt este necontestat că Achille Șaraga era, în tot timpul cât s'au urmat negociațiunile pe care se întemeiază, agent oficial pe lângă Bursa de efecte București, calitate ce o arată el singur în concluziunile sale și că, pe de altă parte, vânzarea acțiunilor Statului Român nu s'a făcut în Bursă.

Ori, prin art. 69 lit. I din legea Burselor dela 13 August 1929, este absolut interzis agenților oficiali „să facă sau să înregistreze operațiuni încheiate în afară de Bursă”.

Din textul acestui articol rezultă deslușit două prohibițiuni :

1.— Este oprit agenților oficiali simplul fapt de a face operațiuni în afară de Bursă independent de faptul dacă apoi le-a înregistrat sau nu în registrele lor. 2) după cum este de asemenea oprit și simplul fapt al înregistrării unor operațiuni făcute în afară de Bursă, indiferent dacă acel ce le-a făcut este chiar agentul care le-a înregistrat, sau altcineva.

Interdicțiunea acestui text nu se poate referi decât la acele operațiuni ce sunt de natură a fi făcute în Bursă, precum sunt, vânzările de acțiuni din speță, căci nu se poate concepe ca pe calea acestei prohibițiuni legea să impue de a se face prin Bursă altfel de operațiuni decât acele pe cari ie găsește dânsa susceptibile de acest mod de negociațiune.

Prohibițiunea art. 69 lit. I nu are numai un caracter disciplinar, ci are de scop de a asigura normala funcționare a Bursei, împiedecând fraudarea legii de organizare. În adevăr, dacă agenții oficiali ar putea face operațiuni în afară de Bursă, atunci cota Bursei nu ar fi totdeauna oglinda fidelă a realității, ea putând fi alta decât valoarea reală a titurilor negociate, agenții oficiali s'ar sustrage pe această cale, de controlul Comitetului Bursei și al Camerei Sindicale la care sunt supuși prin art. 19 lit. g și 62 al legii și ca consecință, ar putea mijloci operațiuni pe credit nesocotind dispozițiunile art. 43 din lege. Cum aceste dispozițiuni sunt luate pentru protecția creditului public, ele au un vădit caracter de ordine publică. Prin consecință, prohibițiunea legală ce are de scop respectarea acestor dispozițiuni este deosebită de ordine publică. În aceste condițiuni, obligațiunea părților de a plăti un comision lui Achille Șaraga pentru mijlocirea cumpărării în afară de Bursă, a unor acțiuni cotate în Bursă, chiar dacă ar fi dovedită, este însă nulă, având drept cauză o prestațiune prohibită de lege. Dat fiind caracterul de ordine publică a prohibițiunii legale, nulitatea întemeiată pe dânsa poate fi propusă în orice stare a procesului

Semnat : Mircea Possa